

Innehåll

Horsås Trädgårdsstad – Målbild	3
Bakgrund	4
Plandata	4
Kvalitets- och gestaltungsprogram	5
Vad är en trädgårdsstad?	5
Principer och intentioner	7
Mål	7
Områdets karaktär	8
Bebyggelsegrupper och kvartersstruktur	8
Utformning av allmän platsmark	8
Gaturum	8
Gatutyper - 4 hierarkier.	8
Gång- och cykelvägar	10
Parkmark	10
Naturmark	10
Möblering	10
Ljussättning	11
Utformning av kvartersmarken	11
Bostadsbebyggelse	11
Förgårds-/tomtmark	11
Parkering	12
Teknik- och servicebyggnader	12
Verksamhetsområden	12
Medverkande tjänstemän	13

Kvalitets- och gestaltungsprogrammet tillhör och är en del i planprogramhandlingarna för Horsås trädgårdsstad. Handlingen är framtagen av Plan, Bygg o Lantmäterikontoret under projektledning av Näring- och samhällsbyggnadsenheten. Samverkan har skett med Gatu- och VA-enheten samt Parkenheten.

Horsås Trädgårdsstad – Målbild

Ett öppet böljande jordbrukslandskap med vida utblickar mot de västgötska platåbergen. Mellomkvarnsbäckens slingrande dalgång i skuggan av lummiga träd. Stenmurar som minner om forna tiders slit. Dungar och lundar med rester av gamla gårdar. Krokiga vägar som smyger sig in i naturen. Ett arv som ställer krav när vi skall planera för Horsås Trädgårdsstad – Skövdes nästa stora utbyggnadsområde enligt "Framtidsplan Skövde 2015".

Vi tänker oss en bebyggelse som tar rygg i landskapets förutsättningar. 1-2½ våningar där man känner samspelet med höjder och dalar, där landskapet råder.

I trädgårdsstaden ligger husen nära gatorna. Dessa är ofta inramade av träd som skapar stabilitet åt gaturummen och ger utrymme för en väl avvägd variation i bebyggelsens utformning.

Det är viktigt att hitta recept för hur olika områden skall få sin identitet med rätt blandning av enhetlighet och variation. Ibland kan det vara takformerna som håller ihop området, ibland fasadmaterialet, ibland kulörerna etc. Det finns många exempel på att man genom god planering lyckats skapa miljöer som står sig över tidens modeväxlingar. En tydlig vilja beträffande gestaltungsprinciper är avgörande för långsiktig framgång. Fanan måste hållas högt när det gäller de enskilda objekternas utformning och den första etappen måste utföras med höga ambitioner för att lägga ribban på rätt nivå.

I Horsås Trädgårdsstad planerar vi för cirka 1200 attraktiva bostäder med en blandning av villor, parhus, rad-/kedjehus och små flerbostadshus med olika upplåtelseformer, äganderätt, bostadsrätt och hyresrätt. Denna blandning skapar goda förutsättningar för alla åldrar, hushållstyper och samhällsgrupper att etablera sig i den nya stadsdelen och motverkar segregation i boendet.

Bostäderna placeras längs de trädplanterade gatorna eller runt gröna gårdar. I vissa områden ges utrymme för lekplatser som då blir naturliga mötesplatser.

På huvudgatan genom den nya stadsdelen kommer bussen att ha sina hållplatser och man ska kunna bo i Horsås Trädgårdsstad även om man inte har tillgång till bil. Stadsdelen kommer därför redan från första etappen att förses med kollektivtrafik. Längs huvudgatan anläggs separat gång- och cykelväg som förbinder den nya stadsdelen med övriga delar av staden. Gatorna i och mellan bostadsområdena utformas däremot som traditionella gator med blandtrafik. Därutöver föreslås rikligt med gångpassager från bostadsområdena ut mot de omgivande grönområdena och Gamla Horsåsvägen. I de flesta fall sker angöring och parkering direkt vid den egna bostaden. Längs gatorna anläggs fickor för gästparkering.

Horsås böljande landskap med Skövde och Billingen i fonden.

Utsnitt ur Illustrationsplanen för Horsås trädgårdsstad

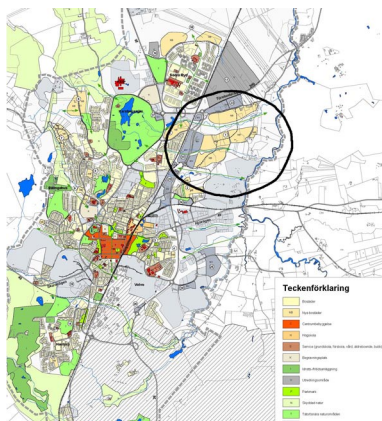
Exempel på födröjningsdamm från Kristianstad

Barn, lek och grönska

Ny butik för Plantagen är första etableringen i Stallsiken.

Utsnitt ur Framtidsplanen med Horsås markerat i NO.

Den tekniska infrastrukturen ska ligga i framkant och speciellt när det gäller uppvärmning är det av stor betydelse att göra strategiskt riktiga val inför en energisnål framtid. Byggnader som bygger på passivteknik bör vara ett naturligt inslag.

Dagvattenhanteringen bygger på lokalt omhändertagande, vilket kan ske i omgivande naturområdets dalsänkor, vilka utnyttjas som födröjningsmagasin innan vattnet rinner ut i befintliga bäckar. Härigenom kan man få trevliga vattenspeglar i anslutning till området.

Enligt FN:s barnkonvention ska barns bästa sättas i främsta rummet. Genom tillgången till parker och grönytor samt ett välutvecklat gång- och cykelvägnät har området goda förutsättningar för att bli en bra livsmiljö för både barn och vuxna.

Efterhand som området byggs ut kommer förskolor att etableras så att alla boende får god tillgång till barnomsorg. Detta gäller även lokaler för de lägre skolåldrarna. Dessa lokaler blir också mötesplatser och en tillgång för föreningslivet. Anslutande lekplatser och skolgårdar utformas så att de blir ett komplement för lek och sport på fritiden. För de större skolbarnen gäller främst Rydsskolan och eventuellt Lundensskolan.

Närheten till Stallsikens och Norrmalms handelsområden kommer att garantera en god och diversifierad kommersiell service. Beroende på utvecklingen kan det finnas utrymme för en mindre servicebutik i området.

Horsås Trädgårdsstad byggs ut under en 10-15-årsperiod och under denna tid kommer den kontinuerliga utvecklingen att medverka till en behaglig variation av områdets gestaltning och därmed skapa förutsättningar för alla invånare att trivas.

Bakgrund

Horsåsområdet anges i Framtidsplan Skövde 2015 som den stora expansionsmöjligheten för Skövde tätort. Horsås ska ses som en ny stadsdel i Skövde. Det finns ett stort behov av mark för bostäder i tätorten. Området bedöms täcka cirka hälften av behovet fram till år 2025

Plandata

Planområdet är beläget öster om Östra leden (Rv 26) och söder om Törebodavägen (väg 200). Området omfattar totalt knappt 175 ha (hektar) mark, varav ca 70 ha bostadsområden (inkl lokalgator) som beräknas rymma cirka 1200 bostäder. Närmast Östra leden planeras för olika verksamheter om ca 25-30 ha. Kvarvarande naturmark inom området upptar ca 45 ha. Horsås utgörs idag i huvudsak av ett böljande, öppet jordbrukslandskap med trädgångar och alléer. Mellomkvarnsbäcken samt ett

mindre vattendrag rinner genom området mot öster. Avståndet till Skövde centrum är 4-5 km.

Kvalitets- och gestaltningsprogram

Kvalitets- och gestaltningsprogrammet utgör tillsammans med ett planprogram och en miljökonsekvensbeskrivning programhandlingarna för Horsås trädgårdsstad.

Syftet med kvalitets- och gestaltningsprogrammet är att det ska utgöra en gemensam grund för utformningen av de olika etapperna i området. Härigenom kan målet om en stadsdel som upplevs attraktiv, vacker, harmonisk och trygg uppnås. För att säkerställa detta ska kvalitets- och gestaltningsprogrammet vara styrande för hela plan- och byggprocessen. Kvalitets- och gestaltningsprogrammet ska ge byggherrarna en gemensam grund som säkrar områdets kvalitet och attraktivitet. Vidare ska det skapa förutsättningar för en etappvis utbyggnad under en 10-15-årsperiod utan att de ursprungliga intentionerna går förlorade. Genom att slå fast en gemensam ambitionsnivå ökar möjligheterna att säkerställa genomförandet så att de olika delprojekten kan samordnas till en god helhet.

Vad är en trädgårdsstad?

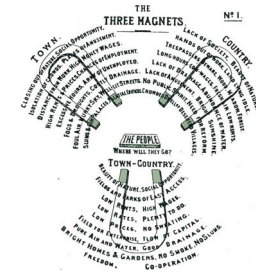
Begreppet Trädgårdsstad lanserades av Ebenezer Howard i England i slutet av 1800-talet som ett socialt och politiskt projekt. Idén var i korthet att genom en måttlig exploateringsnivå (täthet) förena stadens och landets fördelar genom att kombinera stadsgator med grönskande privata gårdar. Avsikten var ursprungligen även att dessa "Garden cities" skulle vara små självförsörjande samhällen med kollektivt ägd mark. De första konkreta planerna för trädgårdsstäder utformades i början av 1900-talet, bl.a. i Letchworth (1903) och Hampstead Garden Suburb (1907).

Sverige tog snabbt till sig idéerna från England. Några hela trädgårdsstäder byggdes aldrig här men däremot många större och mindre stadsdelar. Främsta exemplen är kanske Enskede (1908) och Äppelviken (1919) i Stockholm samt Landala egna hem (1908) och Änggården (1920) i Göteborg. Därutöver byggdes under början av 1900-talet många kvarter med trädgårdsstaden som modell, bl.a. i Norrköping och Kalmar. Trädgårdsstaden som stadsbyggnadsideal försvann först med funktionalismens genombrott under 1930-talet.

Trädgårdsstaden har under 1990-talet fått en renässans som modell för stadsbyggande. Moderna former av denna har stått som förebild i exempelvis Husie Gård i Malmö samt i Eklanda och Amhult i Göteborg m.fl. Trädgårdsstaden har visat sig vara en mycket konkurrenskraftig form av byggande då den kombinerar boendekvaliteter (markkontakt, olika boendeformer etc) med en täthet som är ekonomiskt gångbar (lite markåtgång och infrastruktur per bostadsenhet).

Planprogram, Kvalitets- och gestaltningsprogram samt miljökonsekvensbeskrivning utgör programhandlingarna för Horsås trädgårdsstad.

Ebenezer Howard's "The Three Magnets" - Staden, Landet eller Trädgårdsstaden - Var vill vi bo?

Stadsplan över Enskede, Per Hallman, 1908.

Åkervägen i Enskede, Stockholm.

Radhus 2½ vån, Ånggården, Göteborg.

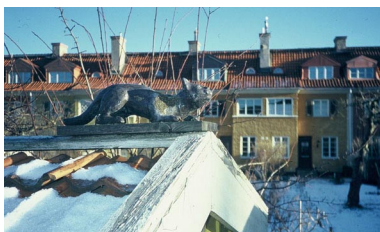
Grön plats i Enskede, Stockholm.

Välskötta små trädgårdar i Ånggården, Göteborg.

Fint gatuavslut - fond - i Kirsebergastaden, Malmö.

Djupa, smala tomter i Äppelviken, Stockholm.

För att leva upp till de grundläggande kvaliteterna hos en trädgårdsstad bör man kunna ställa följande krav¹⁾:

- Traditionellt gatunät – ”det böjda rutnätets princip” – med genomgående, oftast trädplanterade gator och samlande gröna platser.
- Måttlig täthet, totalt ca 20-30% av kvartersmarken bebyggs (BYA).
- Bebyggelse huvudsakligen i två våningar, eventuellt tre våningar i centrala delar.
- Husen placeras nära gatuliv, eventuellt med grunda förgårdar avgränsade med staket/häck, och med entréer mot gatan
- Trädgårdar till alla hus, enskilda eller gemensamma, väl avskilda utan insyn från gatan.

1) Fritt efter Johan Rådberg; *Doktrin och täthet i svenskt stadsbyggnade 1875–1975* (1988) & *Den Svenska Trädgårdsstaden* (1994).

Karaktäristiskt för en trädgårdsstad är en småskalig, sammanhållen bebyggelse där gränsen mot omgivningen är så tydlig att området framstår som en sammanhållen enhet. Trädgårdsstadens sammanhållande gaturum är särskilt viktigt. Husens grupperingar i tydliga mönster är här avgörande, ofta med tätare bebyggelse kring små torg och platser. Markerade gathörn och fondmotiv tillhör även trädgårdsstadens signum. Gränsen mellan gata och kvarter är tydlig. Gatan är scen för det offentliga livet medan det privata livet utspelar sig i kvarterets inre. I gaturummen planteras ofta trädtrader som medverkar till att gatan uppfattas som ett grönstråk. Gatan är i trädgårdsstaden ett rum att röra sig i för både människor och bilar. Entréernas placering mot gatan underlättar möten människor emellan och gör så att gatan fungerar som ett offentligt rum där det känns tryggt att röra sig. Kvarteren är oftast djupa och tomterna smala, vilket resulterar i mer användbara tomter och mer hus per gatumeter. Inne på gårdarna är närvaron av träd och buskar självklar och trädgården är en självskriven ingrediens i trädgårdsstaden. Här finns inga bilar och inga entréer. Gården är tänkt som en lugn oas.

Fördelar med trädgårdsstad jämfört med flera andra bebyggelse typer är bl.a. att:

- En mänsklig skala som ger förutsättningar att skapa vackra, trivsamma och över tiden hållbara miljöer.
- Traditionellt gatunät ger mindre trafikarbete, flexibel användning och exploateringsnivå.
- Djupa kvarter och smala tomter ger mycket hus per gatumeter och därmed god ekonomi.
- Mindre bebyggelsegrupper och blandade boende- och upplåtelseformer ger mindre risk för segregation.
- Förutsättningar för mer social gemenskap än renodlade villa- och flerfamiljsområden.

- God markkontakt för alla ingående boende- och upplåtelseformer.
- Småskalig men tät bebyggelse som skapar goda förutsättningar för flexibla och energieffektiva lösningar för uppvärmning.
- Tvåvåningsbebyggelse är ekonomiskt då man bl.a slipper hisskrav.

Mänsklig skala i Røda stan, Norrköping.

Principer och intentioner

Mål

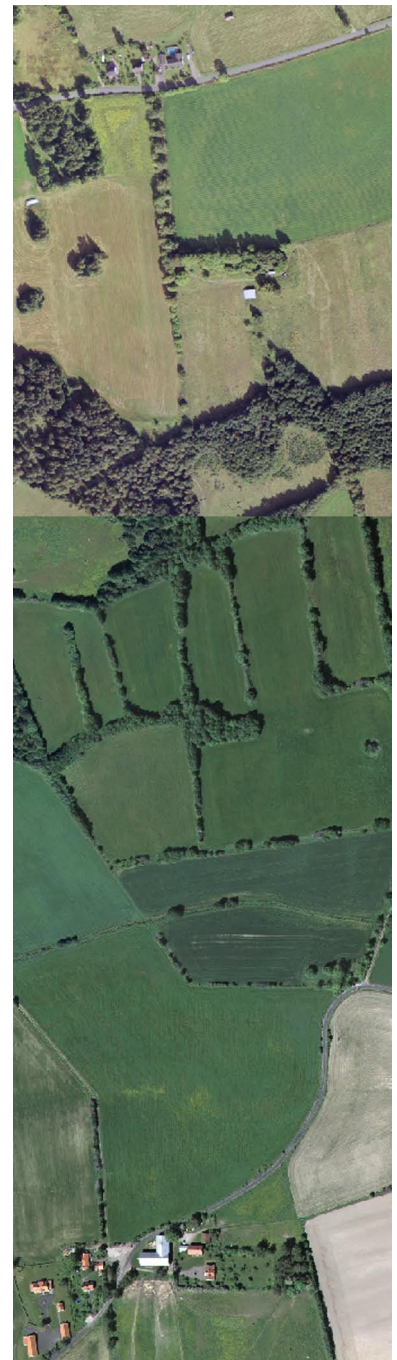
Målsättningen med kvalitets- och gestaltningsprogrammet är att säkerställa att önskvärda kvalitetsmål uppnås. Horsåsområdet har goda och naturliga förutsättningar att bli ett mycket attraktivt bostadsområde. Det övergripande målet är en klassisk trädgårdsstad med höga boendekvaliteter kombinerad med modern gestaltning.

Detta innebär:

- attraktiva och trygga boendemiljöer
- bra och tillgängliga vägförbindelser
- tidig och bra kollektivtrafikförsörjning
- säker och attraktiv gång- och cykeltrafik
- upplevelserika och nära natur- och kulturmiljöer
- bra tillgång till kommunal service

Följande delmål ska vara styrande för den kommande planeringen:

- Den nya bebyggelsen ska öka Skövdes attraktivitet som bostadsort.
- Ett varierat bostadsutbud med olika upplåtelseformer ska ge förutsättningar för integration och ett boende för alla.
- Social och kommersiell service ska finnas inom rimligt avstånd.
- Trygga och trivsamma närmiljöer ska skapas.
- Attraktiva mötesplatser/samlingspunkter för gemenskap ska skapas.
- Identitetsskapande natur- och kulturmiljöer ska visas respekt och ges framträdande betydelse.
- God tillgänglighet för alla trafikantgrupper ska eftersträvas.
- Tillgängliga park- och naturområden av god kvalitet ska finnas.
- Områden som är värdefulla för den biologiska mångfalden ska bevaras och utvecklas.
- Bebyggelse i samklang med bevarade naturmiljöer.
- Byggnader ska vara resurssnåla och miljöanpassade med låg energiförbrukning.

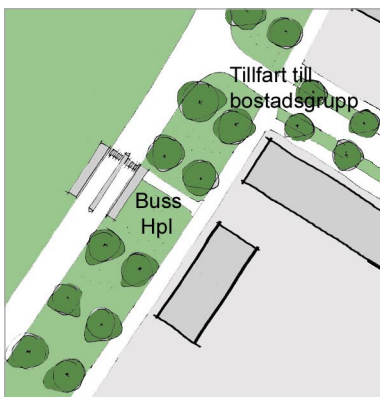
Det böljande jordbrukslandskapet med skogsridåer och åkerholmar.

Stadsplan för Landala egna hem i Göteborg, Albert Lillienberg 1908. Kvarteren rymmer lite drygt 100 bostäder och innehåller flertalet av trädgårdsstadens kännetecken såsom det böjda rutnätet av gator, husen placering vid gatan, privata trädgårdar, små torgbildningar, olika boendeformer etc - En god förebild för planeringen av Horsås trädgårdsstad.

Ett bra exempel från Landala på en lokalgata vid grön plats, kantat av olika bebyggelsestyper, här i form av parhus och radhus.

Områdets karaktär

Utgångspunkten vid byggande av såväl gator som byggnader är en anpassning till terrängen och grönskan så att stora skärningar, utfyllnader och slänter undviks. Inom de bebyggda områdena ska husen placeras varsamt i naturen och den mest värdefulla naturmarken bevaras. Större träd, åkerholmar, stengärdesgårdar samt övriga rester av kulturlandskapet är betydelsefulla för miljön och ska bevaras där så är möjligt.

Bebyggelsegrupper och kvartersstruktur

Området föreslås uppdelat i 7-10 olika bebyggelsegrupper med ca 100-200 lägenheter i varje. Bebyggelsegrupperna utgör även utbyggnadsetapper där varje etapp bör vara färdigbyggd innan nästa påbörjas. Kvartersstrukturen ska eftersträva trädgårdsstadens kvartersbildning med finmaskigt gatunät där varje kvarter bör få en egen platsbildning. Kvarteren bör innehålla en blandning av friliggande hus, parhus, rad-/kedjehus och mindre flerfamiljshus i två våningar, eventuellt med inredningsbar vind. Olika upplåtelseformer på kvartersnivå borgar även för ett mindre segregerat boende.

Utformning av allmän platsmark

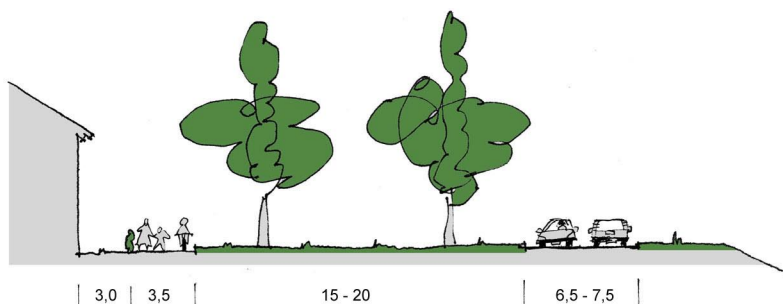
Gaturum

Gaturummet blir med en omsorgsfull gestaltning en betydelsefull del av hur området upplevs. Det skall utformas med en tydlig avgränsning mellan det privata och det offentliga. Asfaltytor kombineras med plattsatta ytor för att åstadkomma en tilltalande variation och farddämpande funktion. Alla gator utformas enligt "det böjda rutnätets princip" och följer så långt möjligt den befintliga terrängen. Återvändgator tillåts endast i undantagsfall, exempelvis för angöring. Små plats- och torgbildningar anordnas där så är lämpligt, helst någon inom varje kvarter.

Gatutyper - 4 hierarkier.

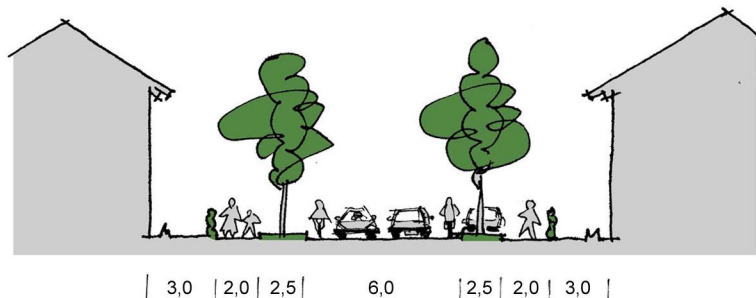
Det är viktigt att gatuhierrarkin är tydlig. Gatorna har olika funktion, vilket tydliggörs genom gaturummets karaktär. Horsås trädgårdstad ska i huvudsak innehålla fyra typer av gator:

- 1) Huvudgata typ 1 - mellan Östra leden och Törebodav.

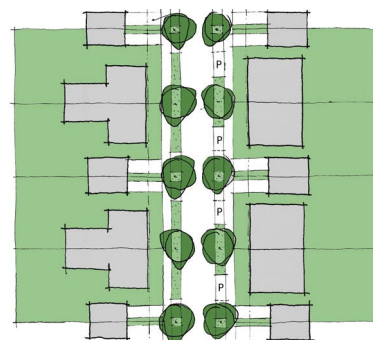

Terränganpassad och i huvudsak enkelsidigt trädplanerad med dubbla trädader av stora stadsträd mot bebyggelsen och med öppna utblickar mot det omgivande landskapet. Separat gång- och cykelväg nära bostadsbebyggelsen. Asfalterade gång- och körytor. Korsningspunkter/tillfarter utformas som tydliga välkomnande entréer till bostadsgrupperna och gestaltas på likartade sätt.

2) Huvudgata typ 2 - inom/mellan bostadsgrupperna.

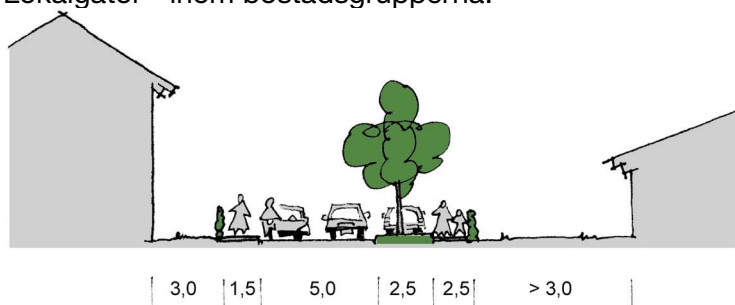

Symmetriskt uppbyggda, i huvudsak dubbelsidigt trädplanerade med mindre stadsträd och med gångbanor på båda sidorna. Kantstensparkering (gäst) mellan träden på ena sidan. Direktutfarter från fastigheter tillåts. Asfalterade gång- och körytor. Markerade korsningspunkter (exempelvis betongplattor) med lokalgator samt gång- och cykelpassager. Gatuavsnitt utanför skola/förskolor ska utformas med särskild omsorg. Betongkantsten mellan gata, trädzoner och eventuellt gångytor.

Exempel på symmetrisk uppbyggd huvudgata från Amhult, Göteborg.

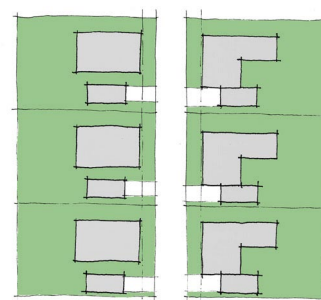
3) Lokalgator - inom bostadsgrupperna.

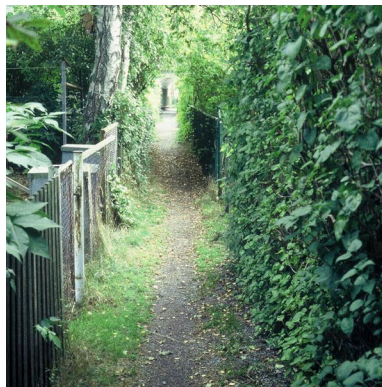
Enkelsidigt planerade med mindre träd, varvat med parkeringsplatser. Separat, enkelsidig gångyta. Asfalterade körytor och/eller plattsatta gångytor. Betongkantsten mellan gata, trädzon och eventuellt gångytor.

4) Kvartersgator - inom bostadskvarteren

Smala gaturum, eventuellt enkelsidigt planterade med mindre träd. Asfalterade och/eller plattsatta gång- och körytor. Markerade gångzoner på båda sidorna. Inga nivåskillnader.

Exempel på passage mellan trädgårdar, Ånggården, Göteborg.

Möjligt läge för en stadsdelspark med bollplan mm kring Södergården.

Dagvattenhanteringen ska tas om hand lokalt och integreras i landskapet.

Gång- och cykelvägar

Renodlade gång- och cykelvägar föreslås enligt ovan endast utmed huvudgatan (typ 1) vilken löper genom hela stadsdelen. Dessa ska ansluta till det överordnade cykelvägnätet med bekväma förbindelser till centrum och övriga stadsdelar. Inom bebyggelsegrupperna sker den huvudsakliga gång- och cykeltrafiken i gaturummen. Inom varje bostadsgrupp anläggs hårdgjorda (grus) och belysta passager mellan kvarteren för att gent och säkert nå gemensamma grön-/parkrum. Därutöver föreslås rikligt med smala enkla grusade gångpassager (utan vinterhållning) mellan kvarteren samt från bostadsområdena ut mot den omgivande naturmarken och Horsåsvägen.

Parkmark

Inom varje bebyggelsegrupp anläggs minst en mindre park i skyddat läge med blandad vegetation. Parken kommer att fungera som trivsamt mötesplats för både barn och vuxna. Här bör även finnas planteringar och soffor. Vidare skall det finnas flera naturliga mindre mötesplatser med sittmöjligheter och något vackert att se på. Kommunen ansvarar i huvudsak för underhåll och skötsel av allmänna parkytor. För mindre delar kan ansvaret överföras på samfällighetsföreningar. Centralt i Horsås trädgårdsstad, kring Södergården, anläggs en stadsdelspark med utrymme för lek, bollspel etc.

Naturmark

Friytor som inte utgör parkmark bibehålls som naturmark och som gallras eller kompletteras med vegetation efter behov för att skapa attraktiva och lättskötta ytor. Gränserna mellan naturmark och den gestaltande marken inom kvarteren ska vara tydlig och bör därför utgöras av häck och/eller staket. Skötselplaner för all naturmark bör upprättas.

Det mindre vattendraget i områdets södra del kan utnyttjas för fördröjning/ uppsamling av regn-/smältvatten (dagvatten) från stora delar av de södra delarna av Horsås trädgårdsstad. Rätt utformad kan denna bli en stor tillgång för hela Horsås. Utformningen bör därför ske i samråd mellan park- och VA-expertis.

Möblering

En enhetlig utformning av gatumöbler (bänkar, papperskorgar, armaturer, hållplatsskydd etc) för hela Horsås trädgårdsstad är viktig för att hålla samman området. De gatumöbler som används ska därför vara varianter på ett tema och helst ha samma kulörer.

Ljussättning

Ljussättningen i området ska inte enbart ge upplysta trafikytor. Ljuset är även viktigt för hur en plats eller gata upplevs och att skapa rumskänsla, visa på byggnaders volymer, färger mm. Det är därför viktigt att även väggarna i gaturummet (husfasader, träd etc) belyses. Längs gator är det särskilt viktigt att ljuskällorna har god färgåtergivning och neutrala färgtemperaturer. Vidare att ljuskällan placeras på rätt höjd och inte är bländande. Gatorna ska ha stolpbelysning anpassad till bebyggelsens höjd medan platser, passager, korsningspunkter etc kan ha lägre intimare belysning på pollare och/eller vara infällda i marken. En genomtänkt ljussättning av de allmänna platserna kan rätt utformat skapa både säkerhet, trygghet och skönhet.

Utformning av kvartersmarken

Bostadsbebyggelse

Målet är att varje bostadsgrupp ska innehålla en variation av olika bostadstyper. Bebyggelsen inom stadsdelen utgörs därför dels av mindre kvarter med flerbostadshus, företrädesvis lokaliserade mot den stora huvudgatan. Vidare av parhus, rad-/kedjehus centralt i delområdena och i gränsen till det omgivande naturmarken placeras de friliggande enbostadshusen. Småskalighet är en viktig målsättning, liksom avvägningen mellan variation och enhetlighet. Placering, volymer, material och kulörer etc ska därför regleras med planbestämmelser. Krav ska ställas på såväl kvalitet i gestaltning som utförande. Placering av bebyggelsen ska i huvudsak ske i förgårdslinjen, 2-3 meter från gatan. Förgårdarna bör avgränsas enhetligt mot gata med lågt staket, mur eller häck. Entréer bör placeras mot gatan. På kvartersnivå ska husfasaderna ha enhetliga volymer, utformning, material och kulörer mot gatan medan dessa kan vara friare mot gården, dit även tillbyggnader bör förläggas.

Förgårds-/tomtmark

Förgårdsmarken - gatusidan - bör utformas som en grön ram i form av en planteringszon innehållande träd, buskar och annan växtlighet. Planteringszonen har stor betydelse för upplevelsen av ett sammanhållet bostadsområde och bidrar till att förstärka gaturummets "väggar". I fastighetsgräns mot gata, gemensamhetsanläggning, park etc ska 1-1,5 m höga formklippta häckar alternativt staket eller mur uppföras. På gårdssidan återfinns avskilda privata trädgårdar och balkonger. Dessa bör kunna nås via smala grusade gångpassager inne i kvarteren. Mot omgivande gator bör finnas grind, port eller portik som visar att det inte rör sig om något allmänt gångstråk. I flerbostadshus med gemensamt trapphus bör entréerna om möjligt vara genomgående så att man kan nå både gatu- och gårdssidan. Lägenheter på bottenplan bör ha egen uteplats och lägenheter på övre plan ska ha tillgång till delar av trädgården.

Ett bra exempel från Ånggården i Göteborg på en lokalgata kantad av olika bebyggelsestyper, i form av större villor och radhus.

Exempel från Enskede på tillbyggnad av huset på gårdssidan.

Avgränsning med häck i fastighetsgräns mot gatan ger stadga och en sammanhållen karaktär till gaturummet. Amhult, Göteborg.

Portik in till de privata gårdarna i Äppelviken, Stockholm.

Samlad parkering bakom plank, i Husie Gård, Malmö

Exempel från nybyggt område i Malmö med parkering framför det egna radhuset.

Ett exempel till med parkering framför det egna radhuset, Enskede, Stockholm

Gatuparkering mellan träd i Amhult, Göteborg

Grön esplanadliknande parkeringsgata i Helsingborg.

Parkering

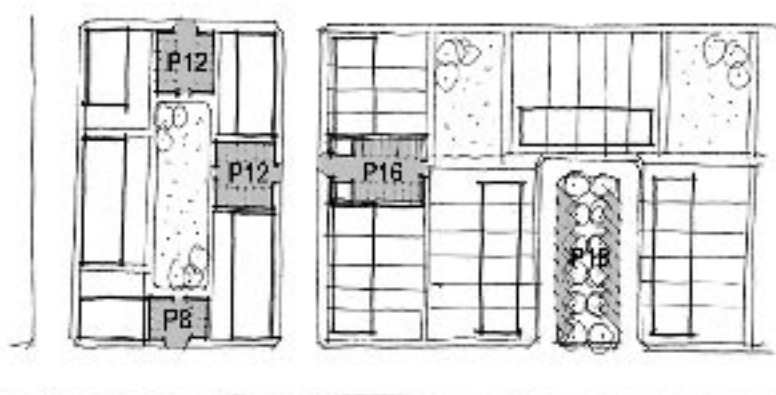
För flerbostadshus ska anordnas minst en bilplats/lägenhet i samlade parkeringsgård(ar) på kvartersmarken. För att bevara småskaligheten bör parkeringsgårdar/na inte rymma mer än 20, helst högst 12 bilplatser. Plank mot gatan kan tillåtas för att dölja samlade parkeringar och skapa rumskänsla. Man bör undvika att placera parkeringsgårdar i exponerade lägen, exempelvis i gatufonder och kvartershörn.

För rad-/kedjehus är främst två typer av parkeringslösningar möjliga beroende på de lokala förutsättningarna. Dels i samlade parkeringsgårdar likt flerbostadshusen ovan, dels med biluppställning framför husen. Det senare kräver vanligtvis sex meters förgårdsmark och kan tillåtas i särskilt utformade miljöer.

Parkeringen kan för flerbostadshus och rad-/kedjehus även rymmas i gröna trädplanterade parkeringsesplanader mellan kvarteren, se exempel t.v. och illustration nedan.

För parhus och friliggande hus ska finnas två biluppställningsplatser på den egna tomten, exempelvis garage/carport + markparkering. Dessa bör ligga efter varandra för att bredden på "grindhålet" mot gatan minimeras.

Gästparkering sker företrädesvis som kantstensparkering, alternativt i gröna parkeringsesplanader mellan kvarteren.

Ovan ges exempel på samlade parkeringslösningar för kvarter med flerbostadshus och rad-/kedjehus som kan passa i trädgårdsstaden.

Teknik- och servicebyggnader

Även mindre teknik- och servicebyggnader, såsom pump- och transformator etc, ska placeras och om möjligt utformas efter trädgårdsstadens principer.

Verksamhetsområden

Huvudentrén till Horsås trädgårdsstad sker från den nya cirkulationsplatsen på Östra leden. Idag utgörs vyn härifrån av den öppet böljande åkermarken. Entrén utgör även tillfart till ett planerat större verksamhets- och handelsområde direkt öster om Östra leden.

Även byggnaderna i det planerade verksamhets- och handelsområdet bör därför ges en placering och gestalt som överensstämmer med trädgårdsstadens grundidéer. Byggnaderna bör därför om möjligt placeras nära fastighetsgränsen mot huvudgatan. För att bryta ned skalan bör långa fasader vara uppdelade i urskiljbara enheter. Kommande detaljplaner bör ange planbestämmelser på längsta obrutna fasad som får förekomma. Parkeringsanläggningarna bör i huvudsak förläggas i kvarterens inre. Den interna gatan som förbinder delområdena bör kantas av trädplanteringar och parkeringsytorna bör brytas upp i mindre enheter genom materialval, mönstereffekter och trädplanteringar. Planbestämmelser om minst 1 träd / 10 bilplatser bör införas i kommande detaljplaner.

Utsnitt ur planprogrammets illustration för verksamhetskvarteren närmast Östra leden.

Vy från Cirkulationsplatsen / entrén till Horsås trädgårdsstad. Planerade verksamhetsområde ligger till vänster i bilden.

Medverkande tjänstemän

Maria Palmqvist, Näring- och samhällsbyggnadsenheten (projektledare)
Stig Johansson, Näring- och samhällsbyggnadsenheten
Claes Waxberg, Planavdelningen
Ingemar Frid, Planavdelningen (programförfattare)
Anna Möller, Gatu- och VA-enheten
Marie Larsson, Parkenheten

Skövde kommun
Plan, Bygg o Lantmäterikontoret
2008-05-09

Claes Waxberg
Planchef

Ingemar Frid
Planarkitekt

Plan, Bygg o Lantmäterikontoret

Postadress 541 83 SKÖVDE Telefon 0500-49 80 00 Hemsida www.skovde.se